

Så går det för skogsindustrin

• Äganderätten en grundsten för bioekonomin

Mats Kinnwall

Chefsekonom
mats.kinnwall
@skogsindustrierna.se,
08-762 72 66

Katrin Heinsoo

Rådgivare Branschstatistik
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se,
08-762 62 42

Magnus Niklasson

Marknadsanalytiker
Träprodukter
magnus.niklasson
@skogsindustrierna.se,
08-762 72 56

Linda Eriksson

Ansvarig svensk
skogspolitik
linda.eriksson@
skogsindustrierna.se
08-762 79 79

Jakob Andrén

Trävarustatistik
jakob.andren
@skogsindustrierna.se
08-762 72 54

Innehållsförteckning

1. Konjunkturläget	2
2. Massa - marknadsutveckling	4
3. Papper - marknadsutveckling	6
4. Sågade trävaror	10
5. Investeringar, exportvärde	16
6. Bombmurklor; äganderätt och juridik	18

Om rapporten

Rapporten innehåller en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en prognos för svensk skogsindustris förväntade utveckling, baserad på den globala ekonomiska utvecklingen.

Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Sammanfattning

Optimismen om tilltagande ekonomiskt tillväxt i världen har ännu inte realiserats. Världsekonomin fortsätter att växa i måttlig takt. Mer om detta i kapitel ett.

Produktionen av pappersmassa i Sverige har fortsatt utvecklas positivt under 2017. Den globala efterfrågan på massa har varit hög, vilket bidragit till god ordertillväxt på exportmarknaden. Läs vidare i kapitel två.

Läs i kapitel tre att efterfrågan på papper har utvecklats väl under året och den svenska produktionen av papper har ökat fyra procent. Även försäljningen av grafiskt papper har ökat, vilket innebär att den negativa trenden för denna produktkategori har brutits. Förpackningsmaterial fortsätter att utvecklas positivt.

Trävarumarknaden är fortsatt god. Höjda prognoser för Europas byggande ger extra skjuts åt träkonsumtionen. Produktionen ökar betydligt i många länder, särskilt Finland och Ryssland. I Sverige är emellertid produktionsökningen endast marginell. Läs mer i kapitel fyra.

I kapitel fem framgår det att skogsindustrin fortsätter att investera i hög takt samt att exporten av skogsindustriprodukter ökade med åtta procent till 33,5 miljarder kronor under första kvartalet 2017.

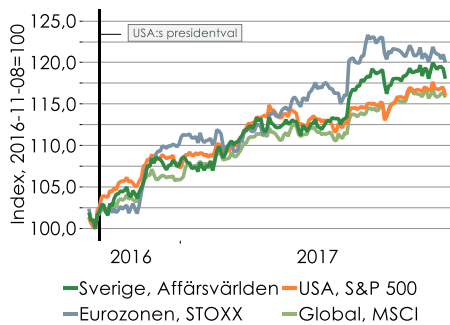
Rätten att äga och bruka sin skog under rimliga villkor är en grundsten för aktivt skogsbruk, en hållbar skogsindustri och en fortsatt omställning till en bioekonomi baserad på förnybar skogsråvara. Den senaste tidens hot om inskränkningar i äganderätten riskerar att bryta den starka investeringsvågen inom skogsindustrin och bromsa den bioekonomiska utvecklingen. Läs mer i kapitel sex.

1. Konjunkturläget

Mats Kinnwall

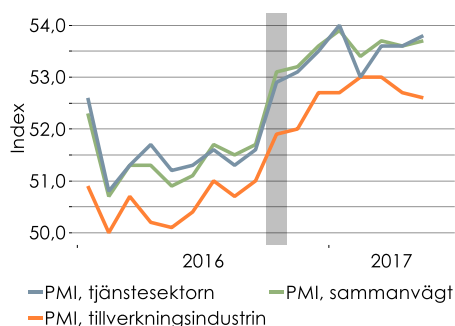
- Trots optimismen: Fortsatt medioker global konjunktur
- Världshandeln inte längre "primus motor"
- Den svenska tillväxtraketten har bromsat rejält

1.1 Börsrya trots växande Trumps-tvivel

Källa: Macrobond

1.2 Globalt: Optimismen falnar

Källa: Macrobond

Trots optimismen: Fortsatt medioker global konjunktur

Donald Trumps seger i USA:s presidentval utlöste glädjeyra på världens börser och rusande konjunkturbarometrar. Förhoppningarna om att Trumps vallöften om stora skattesänkningar och gigantiska infrastrukturinvesteringar skulle sätta fart på ekonomin fick finansmarknaderna och stora delar av det globala näringslivet att vädra morgonluft. Under årets första månader har humöret dämpats en aning i takt med att Trump stött på patrull i diverse frågor som inte i första hand berörde den ekonomiska politiken, men som ändå satt tvivel kring den nya regimens leveransförmåga. Efter ett skutt när det stod klart att Macron skulle vinna det franska presidentvalet, har exempelvis globala börser rört sig sidledes eller bara svagt uppåt de senaste två månaderna. **Se diagram 1.1.**

Även glädjeruset inom näringslivet har börjar avta något. Exempelvis har Markits globala PMI för tillverkningsindustrin planat ut och t o m börjat falla tillbaka en aning på sistone. **Se diagram 1.2.** Ser vi till hårda industridata piggade den globala konjunkturen till lite i början av året men det rör sig knappast om någon dramatik. Industriproduktionen växer stadigt med 0-2 procent i årstakt i Eurozonen och USA. I Kina tog produktionen lite fart under vintern för att åter bromsa de senaste månaderna. **Se diagram 1.3.** I förhållande till de tal vi upplevde för några år sedan framstår vinterns acceleration mest som ett mindre hack i den kinesiska kurvan.

Med tanke på de fortsatta svårigheterna för Trump att få igenom sin politik verkar det osannolikt att USA kommer att bli det lokomotiv för världsekonomin som många har hoppats. Det är heller inte troligt att den starkare aktiviteten i Kina under vintern är början på en längre period med snabbare tillväxt. Det främsta skälet till den kinesiska "tillväxtpuckeln" är de stimulanser som genomfördes i samband med den växande oron för kinesisk hårdlandning för något år sedan. De senaste månaderna har också tillväxten i den kinesiska industrin åter bromsat en aning.

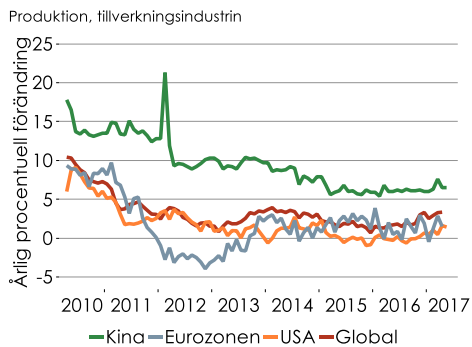
Ser vi bortanför utvecklingen i industrin och studerar ekonomin i sin helhet, finns det heller inga tecken på påtaglig acceleration. Världsekonomin verkar ha fastnat kring tillväxttal runt 2,5-3 procent och ännu finns inget som antyder ett brott med de senaste årens mediokra utveckling. USA:s BNP bromsade rejält under början av 2017 medan Eurozonen tuffar fram i marginellt högre fart än i slutet av förra året. Kina ökade visserligen takten något under årets första kvartal men bara med ett par tiondels procentenheter.

Sammantaget återstår det att se om de senaste månadernas optimism om en accelererande världsekonomi ska uppfyllas eller om de senaste årens mönster upprepas: Stark framtidstro under början av året som förbyts i besvikelser i takt med att året mognar.

Världshandeln inte längre primus motor

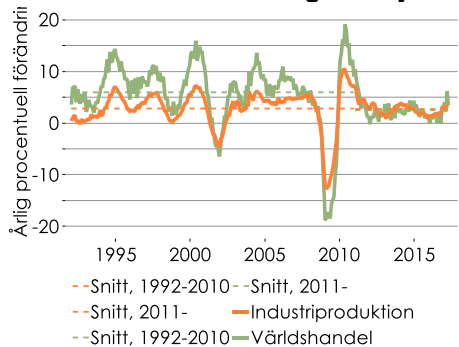
Under decennierna kring millennieskiftet och även under återhämtningen efter recessionen, var världshandeln en stark drivkraft till världsekonomin. Mellan 1992 och 2010 växte världshandeln i genomsnitt mer än dubbelt så snabbt som global industriproduktion, främst drivet av en stark exportorienterad kinesisk ekonomi. Sedan 2011 har istället produktion och

1.3 Global industrikonjunktur: Måttlig acceleration efter Trump

Källa: Macrobond

1.4 Världshandeln inte längre drivfjädern

Källa: Macrobond

världshandeln följt varandra slaviskt. De två banorna konvergerade *de facto* redan 2006-2007, det vill säga innan finanskrisen. Se **diagram 1.4**. Världshandel stod mer eller mindre och stampade under 2015-2016. Visserligen studsade världshandeln upp en del kring årsskiftet men det är långt till de tillväxttall som noterades innan finanskrisen. Med tanke på en växande skepsis mot globaliseringen i allmänhet, och Trumps "America First" agenda i synnerhet, verkar en fortsatt måttlig tillväxt i världshandeln kring 2-3 procent, vara en realistisk eller kanske t o m optimistisk bedömning för det kommande två åren: "The New Normal" verkar vara här för att stanna, åtminstone för överskådlig framtid. Skogsindustrierna räknar med en årlig tillväxttakt i global BNP omkring tre procent 2017-2018.

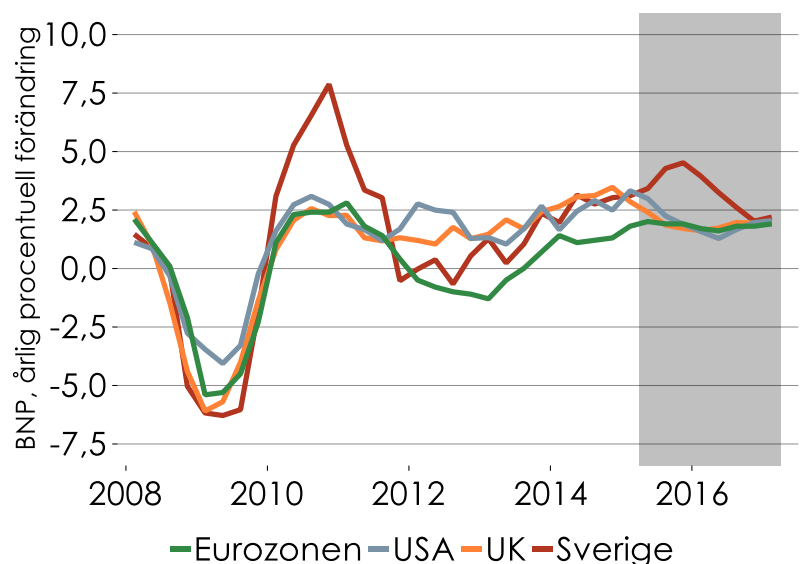
Sverige: Tillväxtraketet har bromsat rejält

Under de senaste åren har Sverige tillhört de utvecklade ekonomierna med absolut starkast konjunktur. I mitten av 2015 öppnades ett gap där övriga industriländers ekonomier bromsade medan Sverige accelererade kraftigt. Gapet har dock krymp gradvis de senaste 18 månaderna, för att slutas under kvartal 1 2017. Se **diagram 1.5**.

Det främsta skälet till den relativt starka svenska konjunkturen är att Riksbanken bedrivit den absolut mest expansiva penningpolitiken av jämförbara länder. Det har också främst varit inhemsk efterfrågan som drivit ekonomin under återhämtningen.

Riksbankens extrema politik har också stimulerat exporten via en kraftig kronförsvagning, exporten i Sverige har klart överträffat den i exempelvis USA. Kronan är fortfarande 12 procent svagare i reala termer än i början av 2013 medan euron bara har försvagats med cirka sex procent. Visserligen är kronans och eurons rörelser i stora stycken en spegelbild av en allmän dollarförstärkning baserad på kraftigt stigande förväntningar om räntehöjningar i USA. Kronans försvagning mot euron reflekterar dock spelet mellan Riksbanken och ECB.

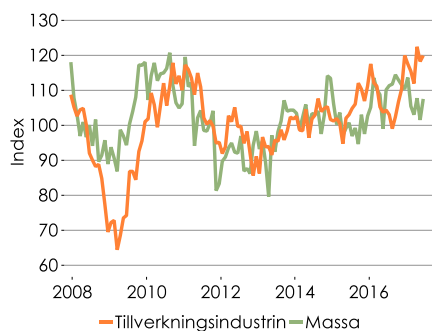
1.5. Sverige i topp bland utvecklade ekonomier

Källa: Macrobond

De kommande åren räknar Skogsindustrierna med att den svenska ekonomin i stort sett följer utvecklingen i världsekonomin och växer med 2,5 procent 2017 och strax under två procent 2018.

2.1 Konfidensindikatorn, massaindustrin

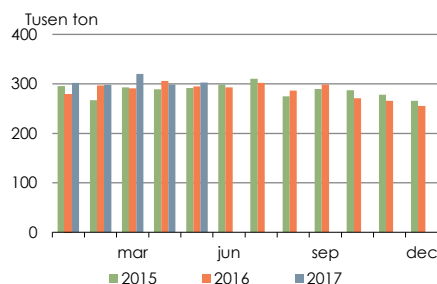
Källa: Konjunkturinstitutet

2.2 Produktion av marknadsmassa

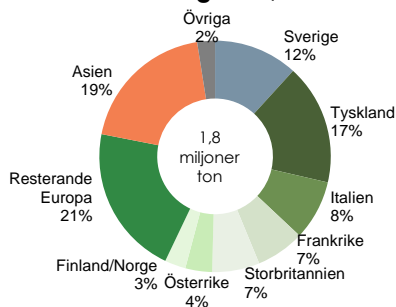
Källa Skogsindustrierna

2.3 Export av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

2.4 Sveriges leveranser av massa till olika länder och regioner, 2017

Källa: Skogsindustrierna

2. Massa – marknadsutveckling

Katrin Heinsoo

- Sverige, positiv ökning av produktion och leveranser
- Globalt fortsatt stigande efterfrågan

Konjunkturinstitutets konfidensindikator för tillverkningsindustrin pekar även i juni fortsatt uppåt och visar på ett starkt läge inom industrin, en historiskt hög nivå. Indikatorn för massaindustrin har också stigit och är över sitt historiska genomsnitt. Branschen har rapporterat om en god ordertillväxt på exportmarknaden, vilket stämmer väl överens med utfallet för industrin. **Se diagram 2.1.**

Massaproduktionen stiger

Den totala svenska massaproduktionen, både marknadsmassa och för enskilt behov, har ökat med sex procent och var 5,2 miljoner ton. Av dessa har 3,4 miljoner ton använts inom företagen för deras egen pappersproduktion.

I rapporten framöver behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden. Den kemiska massan består av sulfat och sulfit. 70 procent av marknadsmassan utgörs av blekt barrsulfat och de resterande fördelas på övrig kemisk massa och mekanisk massa med 20 respektive 10 procent.

Tillverkningen av marknadsmassa har fortsatt sin gynnsamma tillväxt, den har stadigt ökat under året, en effekt av att ny kapacitet har tagits i bruk. Hittills i år har produktionen av marknadsmassa stigit med nästan sex procent och var 1,8 miljoner ton. Tillverkningen av den kemiska massan har ökat med fem procent. Det enskilt största produktsegmentet som produceras i Sverige är blekt barrsulfat, här har produktionen ökat med fyra procent, och för de övriga kvaliteterna har produktionen ökat med åtta procent. Den mekaniska massaproduktionen har stigit med 14 procent. **Se diagram 2.2.**

Massaleveranser i förändring

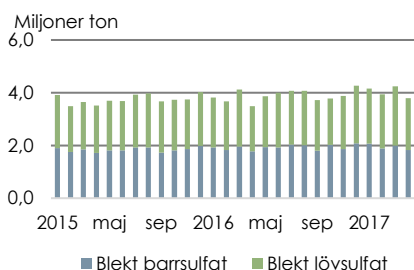
De totala leveranserna har gått upp med fem procent till 1,6 miljoner ton. Till den svenska marknaden har det levererats 207 000 ton, en uppgång med fem procent. Den svenska marknaden står för tolv procent. Exporten har fortsatt uppåt med fem procent och har nu nått 1,5 miljoner ton. Samtliga segment har haft en positiv utveckling, de har ökat med fyra till nio procent. Exporten av det största segmentet, blekt barrsulfat, har ökat till 1,1 miljoner ton, en förbättring med fyra procent. **Se diagram 2.3.**

Tillbakagången av leveranserna till EU har fortsatt under året, hittills har leveranserna gått tillbaka med 0,2 procent. Totalt har det levererats 950 000 ton till EU.

Under året har exporten till våra huvudmarknader förbättrats. Exporten till Tyskland, vårt enskilt största mottagarland, har vuxit med dryga två procent. Även leveranser till våra övriga huvudmarknader har gått framåt under året. Leveranserna till Italien har ökat med tolv procent och exporten till Frankrike och Storbritannien har båda gått upp med nio procent. **Se diagram 2.4.**

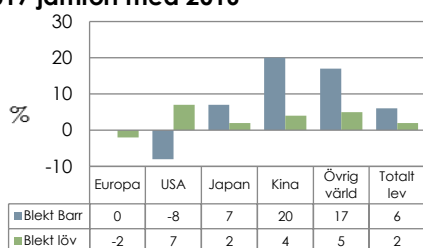
Till Asien, som är vår näst största mottagarregion, har leveranserna ökat med 17 procent och var vid maj månads utgång 340 000 ton. Det enskilt största mottagarlandet är Kina, följt av Indien och Indonesien. 80 procent av leveranserna till Asien går till dessa tre länder. Leveranserna till Kina har ökat med nästan 50 procent till 156 000 ton, även leveranserna till Indien har ökat medan

2.4 Världens produktion av blekt barrsulfat

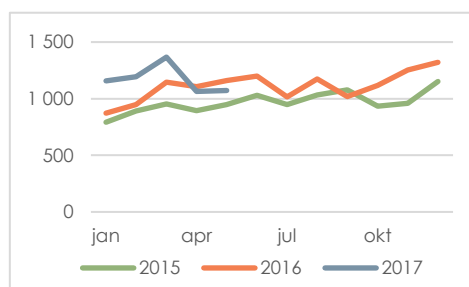
Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

2.5 Globala massaleveranser, ackumulerad procentuell förändring 2017 jämfört med 2016

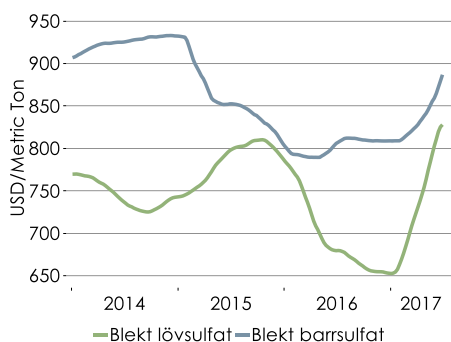
Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

2.6 Världens leveranser av blekt sulfatmassa till Kina

Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

2.7 Blekt barr- och blekt lövsulfatmassa

Källa: RISI, Skogsindustrierna

exporten till Indonesien har minskat. En stor del av den massa som levereras till Asien består av dissolvingmassa, det vill säga en massa som till stor del används för textiländamål.

De senaste åren har produktionen antingen varit oförändrad eller minskat något. Ny kapacitet av massa har körts igång och beräknas nå fullt utnyttjande under året och ge en positiv utveckling av produktionen. Med detta förväntas massatillverkningen stiga med drygt två procent under 2017.

Globalt fortsatt stark efterfrågan

Utvecklingen på den globala massamarknaden för blekt sulfat har varit fortsatt positivt under årets första fyra månader. Tillverkningen av blekt sulfatmassa har gått upp med sju procent och var vid aprils utgång 16,1 miljoner ton. Blekt lövsulfatmassa har stigit med nio procent medan produktionen av blekt barrsulfatmassa har gått upp med fyra procent. **Se diagram 2.4.**

Det har varit en fortsatt stark global efterfrågan på blekt sulfatmassa. De totala leveranserna av blekt sulfatmassa har gått upp med fyra procent till 20,3 miljoner ton. Leveransernas utveckling har varierat. Leveranserna till den europeiska marknaden har backat både för blekt lövmassa medan den är oförändrad för barrsulfatmassa. Den amerikanska barrsulfatmarknaden har fortsatt sin nedgång under året, medan övriga marknader har en positiv tillväxt. **Se diagram 2.5.**

Kina är fortfarande det land som driver tillväxten inom världens marknads massa. I början på året var leveranserna till Kina de högsta någonsin men under april och maj månad har leveranserna till Kina fallit till under 2016 års nivå. Trots detta har leveranserna till Kina totalt sett ökat med tolv procent till 5,9 miljoner ton. Drygt 30 procent av de globala leveranserna har skeppats till Kina. **Se diagram 2.6.**

Det globala producentlagret av blekt sulfatmassa har varit oförändrade under maj månad, dvs. 33 dagar leveranser.

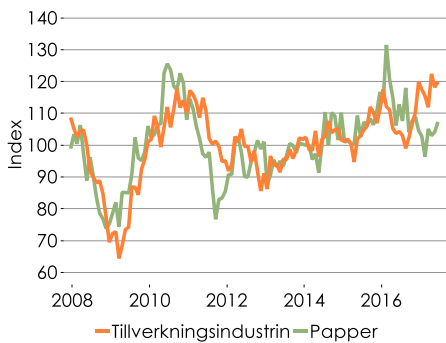
Höjda massapriser,

Massapriset kan röra sig snabbt både uppåt och nedåt. Lagerförändringar, kapacitetsutnyttjande och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen. Även valutaförändringar har betydelse.

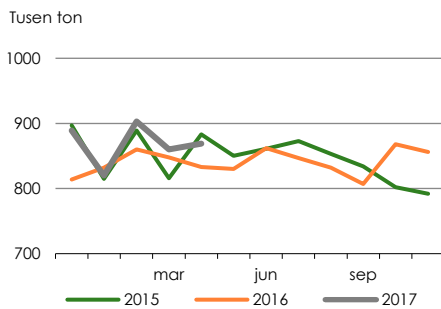
Sedan årets början har priset för både barr- och lövmassa haft en fortsatt uppgång. **Se diagram 2.7.** Priset för blekt lövsulfatmassa har stigit med 80 USD sedan mars månad och har vid majs utgång nått 800 USD, en uppgång med elva procent sedan mars.

Snittpriset för blekt barrsulfatmassa har också fortsatt uppåt. Vid maj månads utgång var snittpriset 885 USD, en ökning med 45 USD sedan mars. Priserna för både löv- och barrsulfatmassa förväntas stiga ytterligare under juni och juli månad.

3.1 Förtroendeindikatorn pappers-industrin

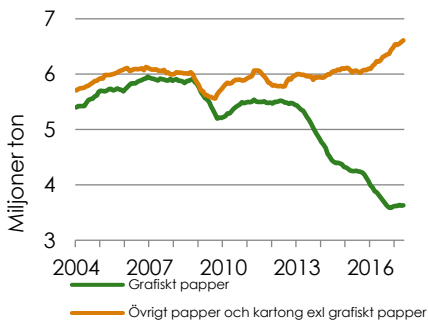

3.2 Sveriges pappersproduktion

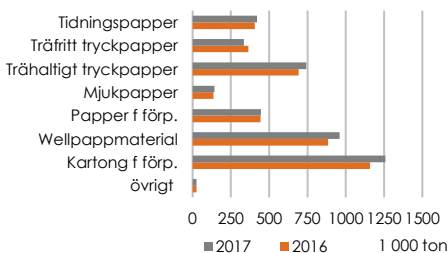
Källa: Skogsindustrierna

3.3 Produktion av papper, fördelat grafiskt papper och övriga papperskvaliteter, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

3.4 Leveranser per papperskvalitet

Källa: Skogsindustrierna

3. Papper - marknadsutveckling

Katrin Heinsoo

- Fortsatt positiv tillväxt för förpackningsmaterial
- Grafiskt papper ökar
- Stabil utveckling inom europeisk pappersindustri

Förtroendeindikatorn för pappersindustrin har under juni månad fortsatt uppåt. Den ligger på en högre nivå än sitt historiska genomsnitt, men lägre än tillverkningsindustrin totalt. Industrins produktionsplaner är fortsatt optimistiska. Företagen ser positivt på den närmaste framtiden, framförallt när det gäller orderin- gången för exportmarknaden. **Se diagram 3.1.**

Totalt har produktionen gått upp med nästan fyra procent till 4,3 miljoner ton. **Se diagram 3.2.** Hittills i år har både produktionen av grafiskt papper och förpackningsmaterial haft en positiv tillväxt. Det tidigare mönster med fallande trend för grafiskt papper har därmed brutits, åtminstone tillfälligt.

Grafiskt papper ökar

Grafiskt papper som har haft en negativ utveckling under de senaste åren har under året visat en ljusare utveckling. Totalt sett har tillverkningen av grafiskt papper ökat med nästan två procent, den sammanlagda grafiska produktionen var 1,5 miljoner ton. Det verkar således fortfarande finnas en cyklisk komponent i efterfrågan för grafiskt papper.

Utvecklingen för de olika segmenten varierar. Tillverkning av tidningspapper har vänt och hittills i år har det producerats 424 000 ton, en uppgång med nästan fyra procent. Även produktionen av trähaltigt papper, bland annat magasinpapper, har förändrats positivt. Produktionen har till och med maj ökat med dryga fem procent till 755 000 ton. Däremot har träfritt papper, såsom kontorspapper och A4 papper, fortsatt sin negativa utveckling. Tillverkningen har backat med åtta procent till 400 000 ton.

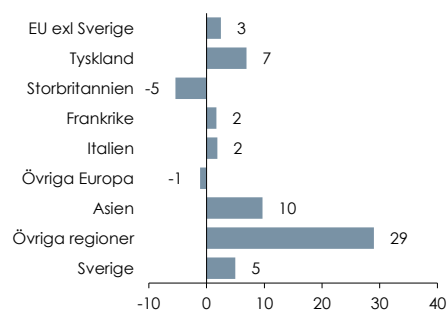
Förpackningsmaterial går stadigt uppåt

Segmentet förpackningsmaterial har under årets första fem månader ökat med fem procent. De olika segmenten inom området har stigit med mellan en till sju procent. Kartong står för nästan hälften av produktionen av förpackningsmaterial. Här har tillverkningen gått upp med sju procent till 1,3 miljoner ton. Wellpappmaterial, där bland annat kraftliner ingår, har ökat med fem procent. Det mindre segmentet, där säck och kraftpapper ingår, har ökat en procent. Mjukpapperstillverkningen har varit fortsatt stabil och produktionen har gått upp med en procent. **Se diagram 3.3.**

Sveriges leveranser ökar

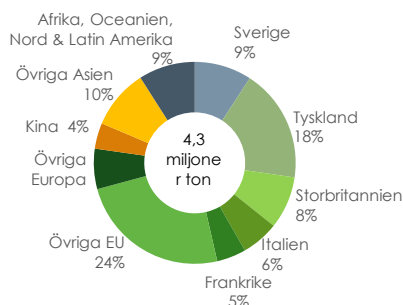
Såväl exporten av papper som de inhemska leveranserna har hittills under 2017 ökat med fem procent. Både grafiskt papper och förpackningsmaterial har gått upp medan Sverigeleveranserna av mjukpapper har minskat. Exporten av grafiskt papper och förpackningsmaterial har ökat med två respektive sju procent hittills i år. Allra störst ökning har kartong för förpackningar visat. En uppgång med nästan tio procent. Den kvalitén som visar en nedåtgående trend, är träfritt tryckpapper. Exportleveranserna av mjukpapper har fortsatt öka under året med nästan nio procent. **Se diagram 3.4.**

3.5 Leveranser, procentuell förändring

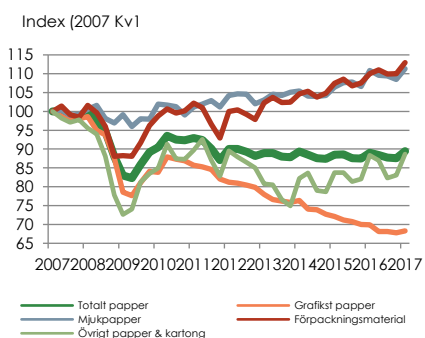
Källa: Skogsindustrierna

3.6 Sveriges leveranser av papper

Källa: Skogsindustrierna

3.7 CEPI produktion per kvalitet

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

Leveranserna av papper till vår största mottagarregion, EU har stigit med två procent och även de totala leveranserna till Asien har fortsatt uppåt. Leveranserna till övriga regioner har också visat gynnsamma förändringar. Exporten till Nordamerika och framförallt leveranserna till USA har ökat. Det är i huvudsak exporten av kartong för förpackningar som har stigit. Tre procent av leveranserna har skeppats till Nordamerika. **Se diagram 3.5**

Leveranserna av förpackningsmaterial har fortsatt uppåt. Beroende på segment, har exporten och de inhemska leveranserna stigit. Det största segmentet, kartong för förpackning har ökat med sex procent under förra året. Det näst största segmentet wellpappmaterial, där bland annat kraftliner ingår, har haft en ringa uppgång. Förpackningspapper där säckpapper och kraftpapper ingår, har visat en ökning med sju procent. För året har även leveranserna av mjukpapper stigit.

Exporten till vår enskilt största marknad Tyskland, har fortsatt sin positiva tillväxt, med sammanlagt sju procent. Hittills i år har 23 procent av leveranserna skickats till Tyskland. Majoriteten av pappret som levererats till Tyskland har varit inom segmentet förpackningsmaterial. Andra stora marknader inom Europa för de svenska leveranserna har varit Storbritannien, Italien och Frankrike. Utvecklingen av leveranserna har varierat, exporten till Italien och Frankrike har ökat medan vi ser en fortsatt nedgång i leveranserna till Storbritannien. En marknad där leveranserna ökar stadigt är Kina som nu står för nästan 200 000 ton. Över 80 procent av leveranserna till Kina har varit förpackningsmaterial, framförallt kartong för förpackningar. **Se diagram 3.6.**

Den totala pappersproduktionen har under det senaste året gått tillbaka och under 2016 sjönk den med 0,6 procent. Under förra året har det skett stora ombyggnader inom olika produktsegment, som nu är i full gång. Även om det har planerats viss nedläggning av kapacitet, har det också skett om- och förbättringsarbete som påverkar kapaciteten. Under innevarande år beräknar vi en tillväxt av den totala pappersproduktionen med cirka två procent.

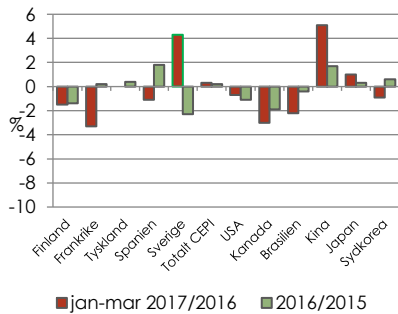
Stabilt Europa

Enligt den senaste tillgängliga statistiken från CEPI, Confederation of European Paper Industries, visar siffrorna att tillverkningen av massa och papper har ökat något i Europa. Pappersproduktionen har stigit med 0,5 procent till 23,1 miljoner ton för det första kvartalet 2017. CEPI-länderna representerar 86 procent av Europas pappersproduktion. Produktionen av grafiskt papper har haft en fortsatt svag utveckling i Europa, totalt har det tillverkats 8,5 miljoner ton grafiskt papper, en minskning med 2,5 procent jämfört med motsvarande period 2016. Däremot har utvecklingen inom segmentet förpackningsmaterial varit gynnsam, produktionen har ökat med nästan tre procent till 11,7 miljoner ton. Tillverkningen av mjukpapper har också ökat med knappa en procent, medan produktionen av övrigt papper och kartong har minskat något. **Se diagram 3.7.**

Fördelningen av den europeiska pappersproduktionen mellan grafiskt papper och förpackningsmaterial har förändrats på liknande sett som den svenska, med en minskad andel grafiskt papper och ökad andel förpackningsmaterial. Andelen förpackningsmaterialet är nu 51 procent, medan andelen grafiskt papper har minskat till 37 procent.

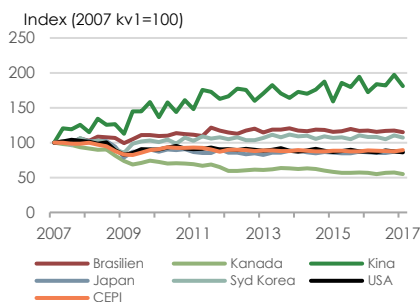
Den totala massatillverkningen inom CEPI-området har ökat med 1,5 procent till 9,2 miljoner ton. 73 procent av massaproduktionen är kemisk massa och dess produktion har stigit med två procent medan produktionen av mekanisk massa har varit oförändrad.

3.7 Pappersproduktion i vissa länder, procentuell förändring

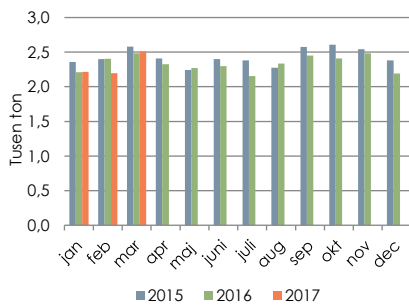
Källa: CEPI, Skogsindustrierna

3.8 Världens pappersproduktion

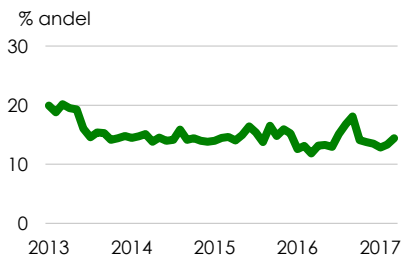
Källa: CEPI, Skogsindustrierna

3.9 Europeisk efterfrågan av grafiskt papper

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

3.10 Sveriges andel av Europas leveranser av tidningspapper

Källa: EURO-GRAPH, Skogsindustrierna

Utvecklingen av pappersproduktionen inom de olika CEPI-länderna har varierat. Tyskland är det största producentlandet inom CEPI-området och svarar för en fjärdedel av CEPIs papperstillverkning. Det första kvartalets produktion i Tyskland var oförändrad, Tyskland har hittills tillverkat 5,7 miljoner ton.

Medan Sverige under det första kvartalet ökade sin produktion med 4,3 procent till 2,6 miljoner ton, minskade papperstillverkningen i Finland med 1,5 procent till 2,6 miljoner ton. Pappersproduktionen i Italien har varit oförändrad de första tre månaderna i år, 2,3 miljoner ton. Inom det grafiska segmentet har Tyskland och Finland tillsammans 40 procent av produktionen, när det gäller förpackningsmaterial har Tyskland och Sverige gemensamt 38 procent av produktionen. **Se diagram 3.7**

Global översikt

Utvecklingen av pappersproduktionen i världen har varierat under det första kvartalet i år. Det är framförallt i Asien som produktionen av papper har ökat. Kina är världens största papperstillverkare, följt av USA och Japan. Den kinesiska pappersproduktionen har enligt uppgifter från den kinesiska statistikbyrån ökat med fem procent till dryga 30 miljoner ton. Japan har också haft en positiv utveckling under det första kvartalet. Tillverkningen har gått upp med en procent till 6,6 miljoner ton. Däremot visar Sydkoreas pappersproduktion en minskning med knappa en procent. Den amerikanska pappersproduktionen har minskat med 0,7 procent för det första kvartalet till 19,3 miljoner ton. Produktionen i Kanada har gått tillbaka med tre procent till 2,5 miljoner ton. Även den brasilianska pappersproduktionen har sjunkit till 2,5 miljoner ton, en nedgång med 2,2 procent för de tre första månaderna i år. **Se diagram 3.8.**

Fortsatt tillbakagång av grafiskt papper

De europeiska leveranserna av grafiskt papper minskade under det första kvartalet 2017 med 0,9 procent till 8,2 miljoner ton enligt den senaste statistiken från EURO-GRAPH (the European Graphic Paper Industry). Över 80 procent av de europeiska leveranserna sker inom Europa, hittills har det levererats 6,7 miljoner ton, en nedgång med 1,5 procent jämfört med motsvarande period 2016. Leveranserna till regioner utanför Europa har gått upp med knappa två procent till 1,5 miljoner ton. Den europeiska efterfrågan av grafiskt papper har under perioden gått tillbaka med 2,5 procent. **Se diagram 3.9.**

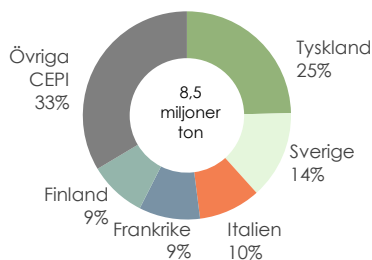
De europeiska leveranserna av tidningspapper har minskat med 4,4 procent till 1,8 miljoner ton, även den europeiska efterfrågan av tidningspapper har under det första kvartalet gått tillbaka med 5,4 procent. Den svenska andelen av de europeiska leveranserna av tidningspapper har varierat under de senaste åren då det lagts ner ett antal tidningspappersmaskiner. Sedan 2013 har den svenska andelen pendlat runt 15 procent. **Se diagram 3.10.**

SC-papper som bland annat innehåller magasinpapper, har fortsatt sin positiva utveckling och hittills i år har de europeiska leveranserna ökat med fem procent, också den europeiska efterfrågan av magasinpapper har ökat med fem procent. Även obestruket trähaltigt papper, som bland annat används till förbättrat tidningspapper, har haft en positiv utveckling under årets början, både leveranserna och den europeiska efterfrågan har ökat med tre procent hittills i år.

Under mars har leveranserna av LWC och MWC, som framför allt används till tidsskrifter, kataloger och reklammaterial, stigit och hittills i år har det levererats 1,5 miljoner ton, totalt har fortfarande leveranserna och efterfrågan gått tillbaka med 3-4 procent. Utvecklingen av de träfria kvaliteterna har stabiliserats och Europas leveranser av obestruket träfritt har nått samma nivåer som föregående år, dvs. 1,6 miljoner ton.

3.11 Förpackningsmaterial, huvudsakliga tillverkare i Europa

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

Fortsatt positivt för förpackningsmaterial

Tillverkning av förpackningsmaterial i Europa har fortsatt sin positiva utveckling. Hittills i år har den europeiska produktionen totalt sett ökat med 2,8 procent till 11,7 miljoner ton.

Utvecklingen för de olika segmenten varierar. Wellpappmaterial, som är det enskilt största segmentet, har ökat med dryga tre procent. 7,2 miljoner ton wellpappmaterial har tillverkats under årets tre första månader. Även kartong för förpackning har haft en treprocentig ökning av produktionen, 3,5 miljoner ton har produktionen stigit till. Det minsta segmentet, förpackningspapper, har inte haft en lika gynnsam utveckling, av produktionen, en liten minskning med 2000 ton till 1,079 miljoner ton.

De största produktionsländerna varierar inom de olika segmenten, men både Tyskland och Sverige har en stor del av produktionen, totalt svarar dessa två länder för 38 procent av tillverkningen av förpackningsmaterial i Europa. **Se diagram 3.11**

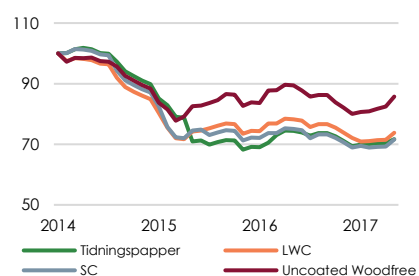
Prisutveckling

Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser, eftersom Tyskland är Sveriges sammantaget enskilt största exportmarknad för papper. Prisutvecklingen kan dock vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI.

Priserna för grafiskt papper har under de senaste åren haft en stadigt nedåtgående kurva. Priserna för de olika grafiska kvaliteterna är långt ifrån tidigare pristoppar, de har legat på en låg prisnivå de senaste åren. Det genomsnittliga priset för tidningspapper har inte haft stora förändringar under året, men under maj har det skett en liten förändring uppåt. Det genomsnittliga priset för SC-papper, magasinpapper, har också varit tämligen stilla och enbart haft små förändringar, detsamma gäller LWC. Under maj har dock de genomsnittliga priserna justerats uppåt med knappa två procent. Det har kommit indikationer om eventuella prishöjningar i juli. Däremot har det skett förändringar för träfritt papper, där bland annat kontorspapper ingår: För det obestrukna papperet har det genomsnittliga priset gått uppåt sedan februari i år med ca tre procent och det har även annonserats om prishöjningar framåt slutet av sommaren. **Se diagram 3.12**

3.12 Prisutveckling grafiskt papper,

Index 100 = 2014 01

Källa: RISI, Skogsindustrierna

Prisbilden för förpackningsmaterial har varierat under årets första fem månader, men i stort sett har samtliga kvaliteter en positiv utveckling. De olika delsegmenten inom wellpappmaterial har haft en positiv utveckling under året. Priset för kraftlinern har i stort sett legat still under stora delar av 2016. Det genomsnittliga priset för kraftliner har tagit ett rejält hopp under 2017, priset har ökat sedan årets början med 19 procent för den oblekta kraftlinern. White-top kraftliner här har priset gått upp med dryga nio procent sedan januari. För testliner har prisbilden varierat, här gick priset ner under det sista kvartalet 2016 för att sedan ha återhämtat sig och under maj steg priset med tre procent jämfört med april. Det genomsnittliga priset för säckpapper har vänt uppåt och under året stigit med två procent, men har fortfarande en bit kvar till tidigare års toppnoteringar. Priset för kartong för förpackningar har legat på en stabil nivå och har nu under de senaste månaderna haft en uppgång av priset mellan 3- 8 procent

4. Sågade trävaror

Magnus Niklasson

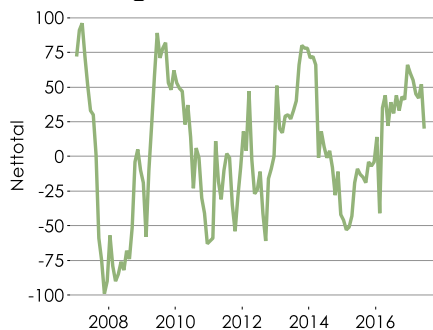
- Endast svag ökning av svenska trävaruproduktionen 2017
- Höjda byggprognoser i Europa stärker trävaruefterfrågan
- Timmerpriserna låg kvar på hög nivå under lågkonjunkturen

4.1 Konfidensindikator. Sågverk

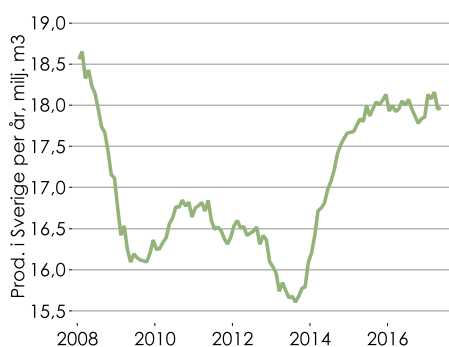
Källa: Konjunkturbarometern, KI

4.2 Prisutveckling trävaror. Sågverkens förväntningar.

Källa: Konjunkturbarometern, KI

4.3 Trävaruproduktionen har planat ut.

Källa: SI

God efterfrågan

Försommaren innebär högt tryck för sågverken. Ovanligt stora volymer levereras under den här tiden på året. De lager som byggts upp under vintern och våren betas av. Kanske är det extra hektiskt i år eftersom vårsäsongen kom igång sent. Det kalla vädret i mars och april innebär en lägre takt än normalt på byggena, inte minst inom ROT-sektorn. Det blir något av en komma ikapp-effekt.

Sannolikt bidrog det kalla vädret till att Konjunkturbarometerns konfidensindikator för sågverk försämrades tillfälligt i mars. **Diagram 4.1** Nivån har dock förbättrats sedan dess och junibarometern visade på god tillförsikt i branschen, även om det inte handlar om rekordnivåer.

Ett resultat som sticker ut lite grann i junibarometern är att förväntningarna på prisökningar framöver har minskat till den lägsta nivån under den nuvarande prisuppgångsfasen, vilken inleddes i mars förra året. Uppfattningen hos sågverken är emellertid fortfarande att prisnivån är stigande snarare än fallande. **Diagram 4.2.**

Exporten med containrar - vilken står för ungefär 25 procent av sågverkens export - fortsätter att försvåras. Det beror dels på en allmän brist på containrar på världsmarknaden, vilket driver upp fraktkostnaderna kraftigt. Dessutom innebär hamnkonflikten i Göteborg stora extra kostnader då nya transportlösningar måste tas fram.

En stor marknad som sedan ett par månader i praktiken är stängd är Algeriet. Importörer av trävaror måste sedan april ansöka om och få en särskild importlicens. Dessa licenser har i skrivande stund inte fördelats och importen ligger därför nere.

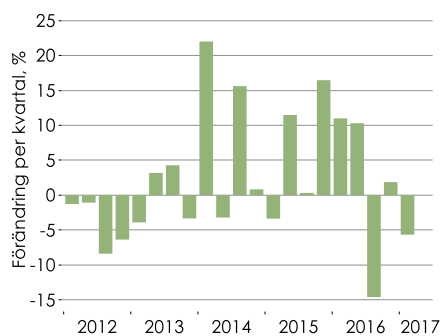
Trävarumarknaden är i grunden oförändrad jämfört med förra rapporten; konsumtionen av trä är god och stabilt stigande på nästan samtliga viktiga marknader.

Produktionen på stabil nivå

Under januari-maj var trävaruproduktionen i Sverige en procent högre än samma period förra året. **Diagram 4.3.** Trenden med minskande produktion - från hög nivå - i södra delen av landet och ökad produktion i Mellansverige har fortsatt. Effekten av strukturförändringar med bland annat nedläggningar av ett antal sågverk under senaste dryga året i främst södra Sverige kommer emellertid att klinga av successivt. Produktionstakten upphör därmed att minska. Vi räknar med att den svenska produktionen i år kommer att stiga med 2-3 procent.

Färdigvarulagren hos sågverken har under senaste halvåret varit stabila. Det är ovanligt att trävarulagren under en så lång period varken är på väg upp eller ner, rensat för säsongeffekter. Det ser dock lite olika ut i olika delar av landet, t.ex. ser vi en fallande trend för lagren i södra Sverige särskilt för gran. Den minskande produktionen i södra Sverige har sannolikt bidragit till detta. En annan orsak till skillnaden mellan södra och norra Sverige är troligtvis att norra halvan av landet

4.5 Leveranser till svenska marknaden

Sveriges export av trävaror första kvartalet 2017

	Januari-Mars	Januari-Mars
	Sågat och hyvlat (1000 m3)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	1 303	-6%
Storbritannien	679	4%
Tyskland	238	-9%
Nederländerna	249	8%
Danmark	224	-2%
Norge	243	23%
Frankrike	96	-9%
Övriga Europa	337	
Export Europa	2 066	4%
Egypten	246	-27%
Algeriet	118	-9%
Övriga Afrika	130	
Mellanöstern	127	-4%
Japan	208	16%
Kina	259	30%
Övriga Ostasien	89	
USA	121	79%
Övrigt	134	
Total Export	3377	3%

Källa: SCB

i högre utsträckning exporterar med container till asienmarknaderna. Leveranserna därifrån har därför påverkats negativt av den containerproblematik som tidigare berörts.

I de flesta andra stora producentländer ökar produktionen mer än i Sverige. I Finland är ökningen hittills i år nio procent. I Ryssland bedömer vi att ökningstakten är nästan lika hög. Båda dessa länder ökade dessutom produktionen kraftigt förra året. I EU:s största producentland Tyskland ökar också produktionen något mer än i Sverige.

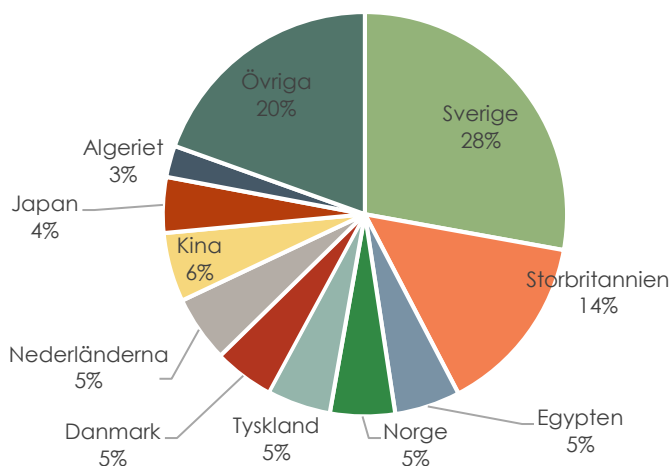
I Nordamerika ökar också produktionen. Men klart lägre än ökningen i efterfrågan, vilket har bidragit till höga trävarupriser i USA. Undantaget när det gäller produktion är Kina där avverkningsförbud på stora arealer minskar utbudet av sågtimmer – och därmed trävaruproduktionen - i Kina.

2017 kommer precis som 2016 bli nytt rekordår för världens trävaruproduktion. I förra rapporten skrev vi att konsumtionen ökar mer än utbudet av trävaror. Så är det nog fortfarande, men balansen är skör och kan snabbt svänga över i överutbud.

Exporten ökade mest första kvartalet

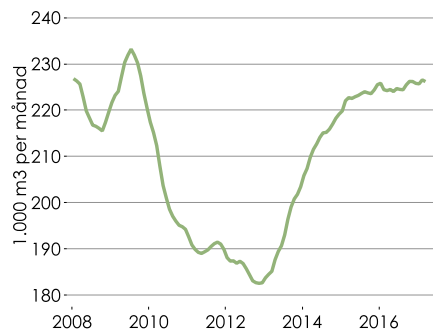
Mellan 2013 och 2016 visade svenska marknaden en kraftig och stabil ökning. Tredje kvartalet i fjol var dock leveransmässigt klart svagare än föregående år och inte heller första kvartalet i år nådde upp till de höga leveransnivåerna samma kvartal 2016. **Se diagram 4.5.** Man bör dock inte dra för drastiska slutsatser av dessa utfall för enskilda kvartal. Konsumtionstakten i Sverige är i grunden fortsatt hög och sannolikt kommer leveranserna andra kvartalet att vara desto högre. Hur som helst kommer vi säkert inte i år se de mycket höga tillväxttal för träkonsumtionen i Sverige som vi såg för några år sedan.

4.6 Svenska sågverks leveranser januari-mars 2017, fördelning per marknad

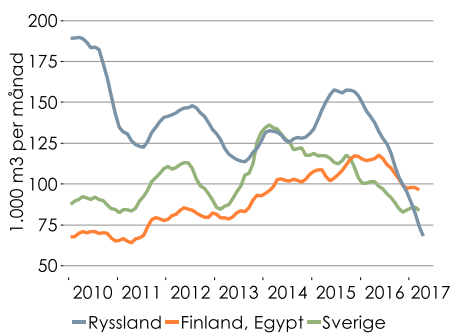
Under första kvartalet visade exporten från Sverige en bättre utveckling än leveranserna till hemmamarknaden och ökade med tre procent. Leveranserna till Europa ökade med fyra procent. Exporten till den största exportmarknaden Storbritannien har varit stabilt ökande trots oro för effekterna av Brexit samt det svaga pundet. **Se diagram 4.7.** Byggaktiviteten i Storbritannien har utvecklats bättre än befarat och en fortsatt stabil till svag ökningstakt av träkonsumtionen verkar trots allt sannolik.

4.7 Sveriges export till Storbritannien

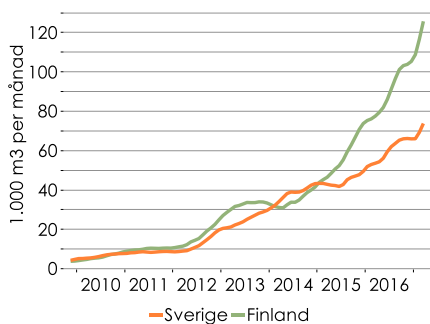
Källa: SvanData

4.9 Export till Egypten

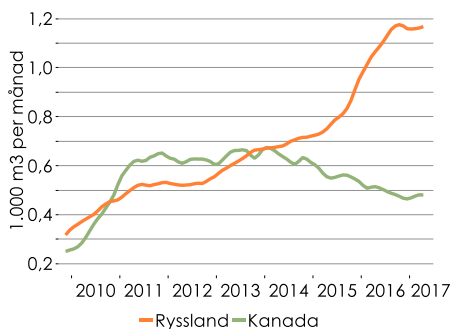
Källa: SvanData

4.10 Export till Kina

Källa: Svandata

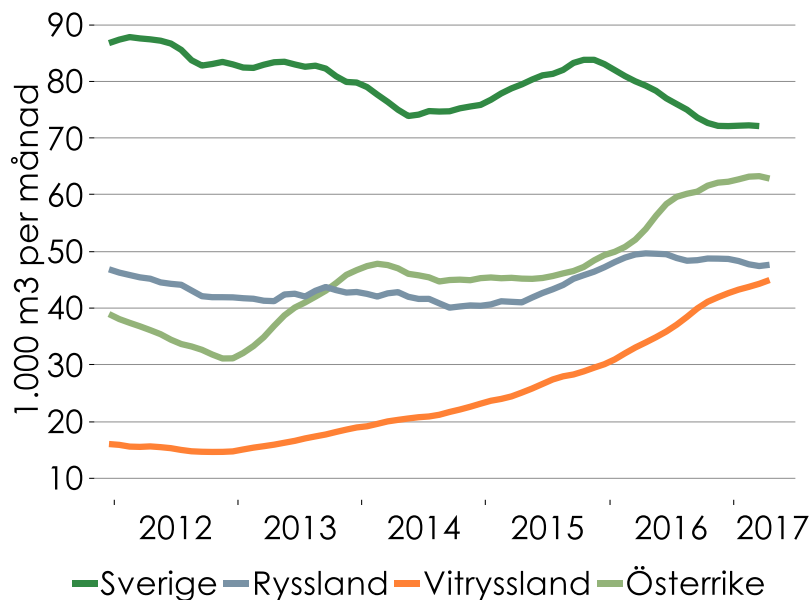
4.11 Export till Kina

Källa: Svandata

Något förvånande minskar exporten till Tyskland. Orsaken är inte minskande träkonsumtion, tvärtom är byggaktiviteten hög. Sverige förlorar alltså marknadsandelar på Europas största trävarumarknad. För bara några år sedan var Sverige ohotad som största utländska leverantör. Nu ökar Österrike och Vitryssland sin export och Ryssland behåller sin andel. **Diagram 4.8.** Den största ökningen kommer emellertid från Tysklands egen ökande produktion.

4.8 Vitryssland ökar exporten till Tyskland

Källa: Svandata

De för furuträvaror mycket viktiga marknaderna i Afrika och Mellanöstern minskade med 19 respektive 4 procent. Den stora marknaden Egypten minskade med hela 27 procent. **Diagram 4.9** visar att samtliga stora exportörer till Egypten har minskat senaste året. Ryssland har minskat allra mest och deras export var under första kvartalet för första gången lägre än från både Sverige och Finland.

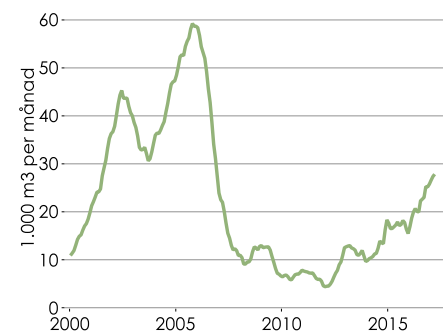
Gemensamt för samtliga dessa tre länder är att de istället kraftigt har ökat sin export till Kina. **Diagram 4.10** visar hur Sveriges och Finlands export fortsatt att öka i oförändrad takt. Containerproblematiken har alltså inte inneburit att exportökningen stannat av fram till första kvartalet. Sannolikt kommer vi däremot se en viss sådan effekt från andra kvartalet.

Ryssland är det klart dominerande landet för trävaruexport till Kina. **Diagram 4.11.** Jämfört med för två år sedan är ökningen mer än 50 procent – motsvarande ca fem miljoner kubikmeter. Rysslands ökningstakt verkar dock ha mattats något och under första kvartalet ökade importen från Norden mer. Rubelns relativa förstärkning gör ryska trävaror något mindre konkurrenskraftiga.

Kanada minskar sedan några år exporten till Kina. Leveranserna från Kanada till Kina och andra utomamerikanska marknader kan emellertid komma att öka med tanke på de tullar - i skrivande stund ligger de på totalt 26-31 procent - som USA belagt trävaruimport från Kanada med.

Eftersom dessa tullar endast berör Kanadas export till USA kan de för svenska sågverk istället bli en möjlighet att ta marknadsandelar i USA. USA var också den marknad som ökade allra mest för svenska sågverk under första kvartalet; hela

4.12 Sveriges export till USA

Källa: Svandata

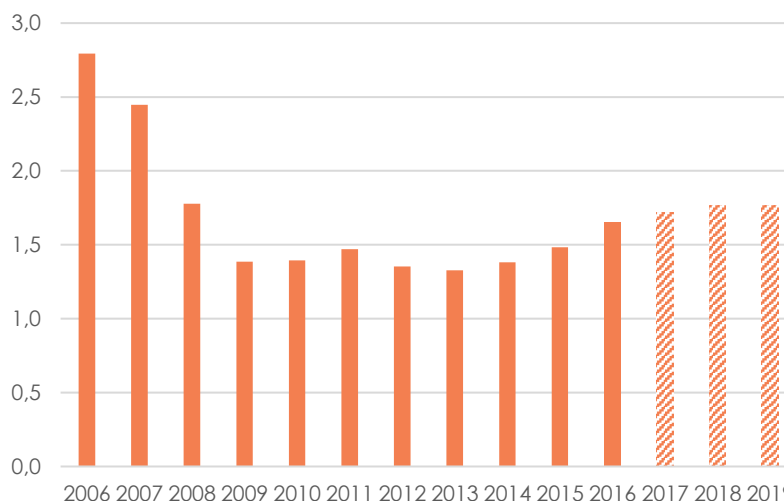
79 procent. **Diagram 4.12.** USA-marknaden är bra nu med historiskt höga priser samt en stark dollar. Det blir intressant att följa utvecklingen framöver.

Bygandet i Europa växlar upp

Prognoserna för Europas byggande har höjts. Det är positiva nyheter för sågverken eftersom uppskattningsvis tre fjärdedelar av träkonsumtionen drivs av byggande. I den senaste rapporten från byggbranschens europeiska nätverk Euroconstruct bedöms byggbranschens investeringar i bostadssegmentet ha ökat med hela 5 procent förra året. Antalet byggstarter ökade med så mycket som 11 procent. **Diagram 4.13.** Även om det är renoveringar och tillbyggnad (ROT) som förbrukar mest trä - mer än nybyggnation - utgör det en bra grund för träefterfrågan under det kommande året. Även för innevarande och nästa år har utsikterna för nybyggnation ljusnat ytterligare. Det faktum att trä som byggmaterial har medvind och sannolikt tar marknadsandelar från andra material i nybyggnation förstärker den positiva bilden. Efter 2018 förväntas dock ökningstakten i Europa plana ut. Renoveringssektorn växer med mer blygsamma tal kring eller något under två procent, alltså ungefär i samma takt som den totala ekonomin.

4.13 Stabil utveckling för byggandet i Europa

Antal påbörjade bostäder i Europa. Prognos 2017–2019.

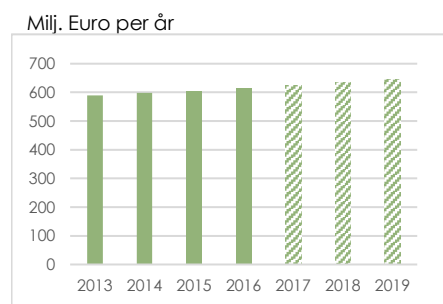

Källa: Euroconstruct, juni 2017

Förändring, % (euro, 2016 års priser)	2016)	2017 (p)	2018 (p)
Bostadsbyggande	8,8	6,8	3,7
Antal bostäder påbörjade husbyggen	11,6	3,9	2,6
Renovering av bostäder	2,3	1,5	1,4
Tot bygginvesteringar, bostäder	5,0	3,7	2,4

Källa: Euroconstruct

4.14 Investeringar i ROT. Europa

Källa: Euroconstruct

Trenderna fortsätter att gå granens väg – och påverkar timmerpriserna

Den positiva utvecklingen för byggandet i Europa och USA förstärker trenden att granträvaror – traditionellt sett förstavalet för konstruktionsvirke - efterfrågas mer än furuträvaror. Den relativt svaga utvecklingen på furumarknaderna i Nordafrika och Mellanöstern samt den sedan länge låga efterfrågan på de traditionella stora furumarknaderna Spanien, Italien och Danmark är viktiga orsaker. Inte minst inom inredningssegmentet har konkurrensen från andra material varit tuff och furu har tappat marknadsandelar. Furu är delvis på väg tillbaka i möbler och inredning men det är långt kvar till tidigare nivåer. Obalansen mellan träslagen förstärks av att de marknader i östra Asien – främst Kina – som nu ökar kraftigt åtminstone för Sveriges del främst är granmarknader.

Vi har tidigare visat hur dessa trender gjort att priserna på furuträvaror utvecklats sämre än för granträvaror. Även priset på råvaran sågtimmer har påverkats. Sedan finanskrisen 2008 har priset på talltimmer haft en mycket sämre utveckling

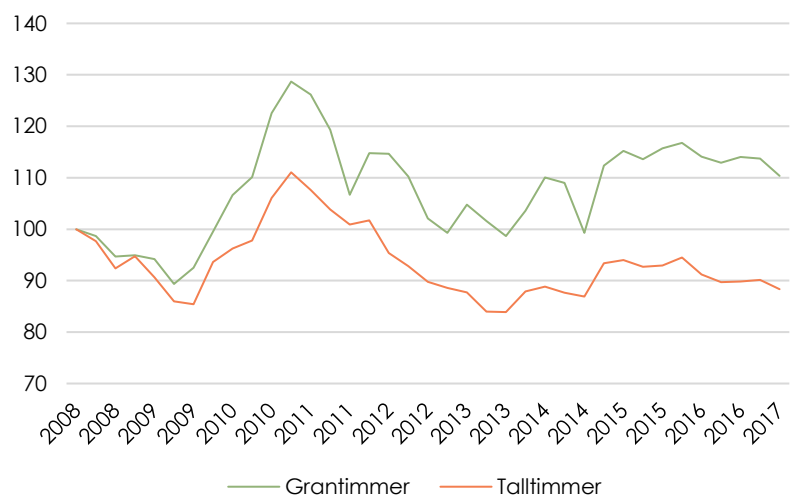
ing än grantimmer. Skillnaden har ökat år för år till granens fördel, enligt vår bearbetning av Skogsstyrelsens statistik. **Diagram 4.15.** (Obs att diagrammet visar genomsnittlig prisutveckling för hela Sverige och endast baseras på försäljningsformen leveransvirke, vilken utgör en mindre del av de totala volymerna.)

En annan slutsats av diagrammet är att prisutvecklingen för råvaran varit klart stabilare än för färdigvarupriset, vilket dök till riktigt låga nivåer förra året. Det

syntes knappast på råvarupriset. Grantimmerpriserna har istället legat kvar nära rekordnivåer. Då syns ändå inte i statistiken de timmerprishöjningar som under våren genomfördes i södra Sverige. Med tanke på branschens svaga lönsamhet och att sjuttio procent av sågverkens kostnader är sågtimmer är råvarupriset ett hotande orosmoln.

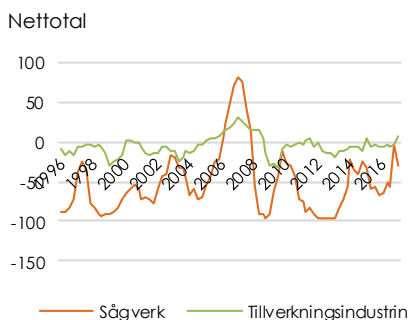
4.15. Priset på grantimmer har utvecklats bättre än talltimmer

Prisutveckling, leveransvirke vid bilväg.

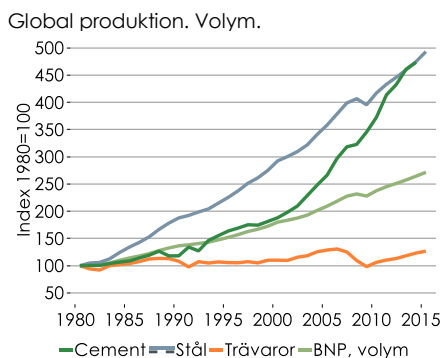
Källa: Skogsstyrelsen/Skogsindustrierna

4.16 Svag lönsamhet enligt sågverken själva

Källa: Konjunkturbarometern, KI

4.17 Trävaror sackar efter andra material

Källa: Macrobond

Stor möjlighet att höja lönsamheten

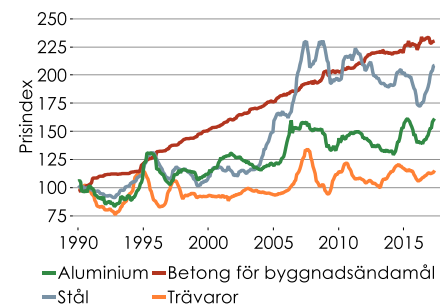
Varje kvartal publicerar Konjunkturinstitutet sågverkens - och andra branschers - bedömning över lönsamheten. Det är nästan alltid en dyster bild som ges för sågverken. Endast under 2006 och 2007 har en majoritet av sågverken ansett att lönsamheten är tillfredställande. Ännu ovanligare är det att sågverken har en mer positiv bedömning än tillverkningsindustrin totalt. **Diagram 4.16.**

Hösten 2016 kom sågverksbranschen nästan upp i samma nivå som tillverkningsindustrin totalt. Första kvartalet i år föll dock den bedömda lönsamheten åter tillbaka. Vi får hoppas att nedgången var ett tillfälligt hack i kurvan och att lönsamheten trots allt fortsätter uppåt, en hel del talar för det i det korta perspektivet. Men lönsamheten över tid måste förstås förbättras för branschen.

Det är lätt att se möjligheterna: Efterfrågan på trä är god och ökande; världen ropar efter byggmaterial, särskilt efter miljövänliga och klimateffektiva material som trä. Låga räntor och eftersatt byggande gör att byggaktiviteten är hög, inte minst i USA. Kina har fått förnyad kraft och Europa visar en bred om än försiktig ekonomisk uppgång där byggsektorn allt mer börjar ta över som draglok. Efterfrågan på byggprodukter i världen kan komma att öka med drygt 3,5 procent per år en tid framöver.

Förbrukningen av barrträvaror har historiskt sett inte alls vuxit med den globala ekonomin, eller byggandet för den delen. **Diagram 4.17** Trots att det idag produceras mer trä än någonsin är det bara ungefär 30 procent mer än 1980. Det är en

4.18 Träpriserna har inte hängt med

Källa: Macrobond

mycket liten ökning jämfört med andra konstruktionsmaterial. Produktionen av stål och cement har till exempel ökat nära 500 procent. Tyvärr kan branschen inte heller glädjas åt god värdeutveckling på produkterna. Priskurvorna påminner istället ganska mycket om utvecklingen för volymerna. **Diagram 4.18.**

Den positiva tolkningen är emellertid att det finns en mycket stor potential för trä kopplat till substitution - att börja använda trä istället för andra material. Då krävs att trä används ännu smartare, vilket kräver mer produktutveckling och

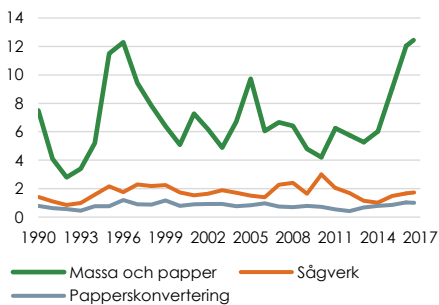
marknadsföring. Med svag lönsamhet skapas tyvärr inte så mycket kapital för denna typ av investeringar hos sågverken. Möjligheterna - den stora potentialen - borde dock locka kapital till hela träets värdekedja. Med mer kapital till investeringar ökar också potentialen för långsiktigt ökad lönsamhet.

5. Investeringar, exportvärde

Katrin Heinsoo

- Fortsatta investeringar
- Exportvärdet stiger

5.1 Investeringar 1990 - 2017

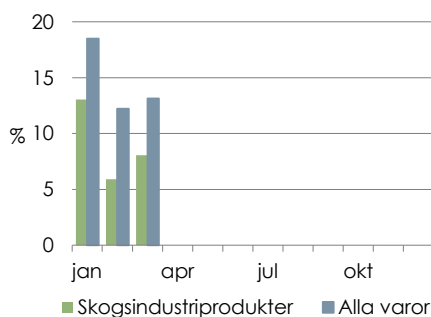
Källa: SCB majenkät 2017, löpande priser miljarder kronor

5.2 Investeringar, utfall 2016, prognos 2017, löpande priser miljarder kronor

	2016	2107
Sågverksindustrin	1 671	1 778
Massaindustrin	7 744	5 787
Pappersindustrin	4 295	7 027
Varor av papper och trä	2 042	2 579
Summa investeringar	15 752	17 171

Källa: SCB, majenkät 2017

5.3 Procentuell förändring av exportvärde för skogsindustriprodukter samt alla varor, ackumulerat januari-mars 2017/2016

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Fortsatt höga investeringar inom skogsindustrin

Enligt SCBs senaste investeringsenkät som genomfördes i maj, har industrin en positiv bild av de kommande investeringarna under året. Tillverkningsindustrin förväntas investera 64,8 miljarder kronor (i löpande priser) under 2017, en uppgång med nästan tre procent jämfört med 2016. Gruvindustrin har reviderat sina uppgifter och förväntas öka investeringarna i år med 2,6 procent till 5,2 miljarder kronor. Investeringsvolymen i nybyggande samt om och tillbyggnad förväntas öka investeringsvolymen ned nio procent under 2017. För skogsprodukter förväntas investeringarna stiga med nio procent under året. **Se diagram 5.1**

För skogsindustriprodukter väntas investeringarna nå över 17 miljarder kronor för 2017. Utvecklingen för de olika delarna inom skogsindustrin varierar. Sågverksindustrin förväntas öka sina investeringar med sex procent till 1,8 miljarder kronor. Massaindustrin räknar med en nedgång i investeringarna. Investeringarna under 2016 var på en rekord hög nivå, då investerades det 7,7 miljarder kronor, under 2017 förväntas investeringarna sluta på 5,8 miljarder kronor. För pappersindustrin beräknas investeringarna stiga under året, de förväntas gå upp till 7 miljarder kronor, en uppgång med 64 procent. **Se diagram 5.2.**

Under 2016 aviserades det om många stora investeringar inom skogsindustrin, investeringarna har nu startat och beräknas vara genomförda de närmsta 2-3 åren. I början av året har det aviserats om nya investeringar både inom sågverks-, massa- och pappersindustrin. Förutom nya maskiner sker det investeringar inom bioprodukter, biobränslepannor, torkanläggningar, såglinjer, kapacitetshöjande åtgärder, med mera.

Skogsprodukters exportvärde ökar

Enligt statistik för första kvartalet från SCB har varuexporten i volym från Sverige ökat med fem procent, importen har under samma period stigit med sex procent jämfört med motsvarande period 2016. Värdet av exporten, i löpande priser, har stigit med 13 procent och var vid mars utgång, 323 miljarder kronor. Importen har under samma period gått upp med 14 procent till 322 miljarder kronor. Det gav ett handelsnetto för perioden januari-mars på 1 miljard kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades det ett överskott på 3 miljarder kronor.

Av det totala exportvärdet på 323 miljarder, svarar verkstadsprodukter för ca 45 procent. Värdet av dessa produkter har hittills i år ökat med åtta procent till 144 miljarder kronor. Kemivaror som svarar för 14 procent av Sveriges exportvärde. För detta varuumråde har exportvärdet vuxit med 14 procent till 44 miljarder kronor. Skogsvarornas andel av den totala exporten var elva procent och hittills i år har exportvärdet stigit med åtta procent. Totalt har skogsvarorna ett värde av 33,5 miljarder kronor och värdet har ökat med åtta procent. **Se diagram 5.3.**

Utvecklingen för de olika delarna inom skogsprodukter varierar, men samtliga områden visar en positiv utveckling. Värdet för sågade trävaror har ökat med tio procent till 6,9 miljarder kronor. För massa har exportvärdet gått upp till 4,9 miljarder kronor, en uppgång med fyra procent. Exportvärdet för papper har stigit med åtta procent till 19,6 miljarder kronor. Även värdet för de förädlade varorna av papper och trä har gått upp, de har ökat med 14 procent och var 3,0 miljarder kronor.

Enligt SCB har varor för ett värde av 328 miljarder exporterats till Europa, Sveriges enskilt största marknad, under perioden januari-mars, värdet av exporten ökade med 13 procent. Exportvärdet till Asien steg med 21 procent, och exporten till Kina har gått upp med 32 procent. Värdet för skogsindustrins export till EU har gått uppåt med tre procent och exportvärdet för leveranserna till Asien har under samma period ökat med 15 procent

6. Bombmurklor; äganderätt och juridik

Linda Eriksson

De flesta nationalekonomer ställer sig bakom tanken att äganderätt är viktig för långsiktig ekonomisk tillväxt. Med en tydligt definierad äganderätt så finns det en trygghet att investera såväl tid som pengar på sin egendom. Äganderätten har på så vis stor betydelse både för den enskilde ägaren och samtidigt för hela samhällets välfärd och utveckling. Det är för många en rätt självklar tankebild att vi värnar mer om resurser som vi själva äger och förvaltar, än om dem som är någon annans ansvar.

Rätten att äga och bruka sin skog under rimliga villkor är en grundsten för ett aktivt skogsbruk, en hållbar skogsindustri och därmed för sysselsättning och välfärd i hela landet. Sverige har ett hållbart skogsbruk med principen frihet under ansvar. Det är detta självpåtagna ansvar som har gett de värden vi har i svenska skogar idag, såväl ekonomiska som biologiska. I princip alla skogsägare jag mött har en långsiktighet i sitt ägande och en drivkraft att förbättra sin egendom för att kunna lämna över något ännu bättre till kommande generationer.

Om vi menar allvar med att ställa om vår ekonomi till en fossilfri ekonomi, som i större utsträckning än idag baseras på en bioekonomi och förnybara råvaror och material, kan vi inte göra det svårare att bruka och avverka skogen. En osäkerhet kring framtida virkesförsörjning till industrin verkar direkt hämmande på investeringsbeslut. Idag finns det flera oroande tecken på att utvecklingen inom ägande- och brukanderätten går åt fel håll

Under våren har vi fått bekanta oss med lavskrikor och bombmurklor som inneburit att markägare inte får bruka sin skog, utan att kompenseras för detta. Myndighetssverige i form av Länsstyrelsen föreslog dessutom i sitt yttrande att markägaren väl kunde sälja fastigheten eller ta ett lån istället om pengar behövdes. EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv har överimplementerats i svensk lag genom artskyddsförordningen, som ger bland annat fåglar ett individskydd snarare än att skydda arten som sådan. Därför kan vanligt förekommande fåglar sätta stopp för bland annat skogsbruk och avverkning men också bostadsbyggande, vindkraft och andra exploateringar. Och det utan någon form av ersättning till berörd markägare. Vi har också under våren hört mycket om nyckelbiotoper, en inventeringsmetod för att hitta de riktiga pärlorna i skogen, som utvecklats till stora sammanhängande arealer av en osynlig skyddsform, återigen utan att ersättning till markägaren.

Just nu pågår på uppdrag av regeringen en utredning som på fullt allvar tittar på möjligheten att låta miljöorganisationer överklaga 60 000 avverkningsanmälningar årligen. Att ge miljöorganisationer ett så stort inflytande över det privata skogsägandet är ett allvarligt hot mot äganderätten och speglar en föreställning om att skogen tillhör eller egentligen borde tillhöra samhället. Om avverkningar hindras av långdragna juridiska processer så äventyras snabbt virkesförsörjningen till skogsindustrin och därmed jobben och välfärden. Svensk skogsindustri är i världsklass, mycket tack vare effektiv logistik och snabba virkesflöden. Även en liten störning i detta flöde innebär stora konsekvenser för en kapitalintensiv bransch som konkurrerar på en världsmarknad. Hur omfattande det kan bli är det ingen som vet men vi vet hur juridiska processer

har lamslagit vissa jaktfrågor och det är alltför stora värden på spel för hela den svenska landsbygden och en av våra allra största exportnäringar för att det ska vara möjligt att blunda och hoppas på det bästa.

Skogsnäringen driver tillväxt i världens bioekonomi. Ju mer vi brukar skogen desto större klimatnytta ger den, om vi ersätter oljebaserade produkter och tjänster med vår skogliga förnybara råvara. Skogen ska självklart brukas på ett hållbart sätt. Det är också så att ju mer vi förädlar vår svenska råvara till produkter och tjänster på den globala marknaden desto större avtryck gör skogen för svensk ekonomi, vad gäller tillväxt, antal jobb och bidrag i form av skatteintäkter till svensk välfärd. Detta förutsätter dock en stark internationell konkurrenskraft, tryggad tillgång till förnybar råvara och långsiktiga politiska beslut.

Därför vill vi att:

- **Skogsvårdslagen inte ska omfattas av klagorätt för miljörelsen.**
Det är inte rimligt att normalt skogsbruk ska föregås av processer i domstol.
- **Artskyddsförordningen utreds.**
Säkerställ att den svarar mot de krav som faktiskt ställs i EU-direktiven.
- **Nyckelbiotopsbegreppet ses över.**
Det är inte en skyddsform, utan ett inventeringsresultat, som visat sig fungera dåligt i framförallt nordvästra Sverige.
- **Markägaren alltid ska få ersättning.**
Om staten vill undanta mark från brukande så ska det kopplas ihop med en rimlig ersättning till markägaren.

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 9 – 12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 125 miljarder kronor år 2016. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras nära 90 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 75 procent. Sverige är världens tredje största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är branschorganisationen för massa-, pappers- och den trämekaniska industrin. Organisationen företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt i ett 20-tal koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett 40-tal företag med nära anknytning till skogsindustrin. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation.

Om rapporten "Så går det för skogsindustrin"

"Så går det för skogsindustrin" är en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en prognos för den ekonomiska utvecklingen i världen i allmänhet och för svensk skogsindustri i synnerhet. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. Rapporten finns på skogsindustrierna.se

Kontakt: Mats Kinnwall

Skogsindustrierna
Box 55525
102 04 Stockholm
mats.kinnwall
@skogsindustrierna.se
Telefon: 08 762 72 66